

หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ

ชื่อหลักสูตร การสานกระเป๋ากจากหวายประดิษฐ์
จำนวน ๓๕ ชั่วโมง

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดมหาสารคาม
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

การจัดการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองให้มีการฝึกอบรมอาชีพในชุมชน เพื่อเป็นการเสริมสร้างทักษะใหม่ (New Skill) เพิ่มสมรรถนะ (Up skill) หรือทบทวนทักษะ (Re skill) ให้แก่ประชาชน อาทิ อาชีพเกษตรกร อาชีพค้าขาย อาชีพบริการชุมชน อาชีพหัตถกรรม อาชีพอุตสาหกรรม เพื่อเป็นเครื่องมือในการยกระดับทักษะความรู้ ช่วยประชาชนลดรายจ่ายในครัวเรือน สามารถประกอบอาชีพหลัก หรือเป็นอาชีพเสริมให้แก่ครอบครัวได้ และส่งเสริม สนับสนุน สร้างโอกาสให้เกิด Soft Power เพื่อเปิดโอกาสในการต่อยอดสร้างมูลค่า และ สร้างรายได้ รวมทั้งการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาต่อยอดศิลปะ วัฒนธรรม ภาษา และ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ เป็นที่รู้จักทั้งในประเทศและต่างประเทศ อาทิ ด้านการท่องเที่ยว/งานเทศกาล ประเพณีไทย ด้านดนตรีและศิลปะ ด้านวรรณกรรม/หนังสือ ด้านสินค้าและบริการรวมทั้ง การใช้พื้นที่เป็นสถานที่เรียนรู้วัฒนธรรม ศิลปะ และประวัติศาสตร์ต้องมุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ให้สามารถประกอบอาชีพ สร้างรายได้ที่มั่นคงและมั่นคง

การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองของ สกร.ระดับอำเภอ เพื่อตอบสนองนโยบายดังกล่าว จึงต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นการปฏิบัติจริง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้มีประสบการณ์ในอาชีพโดยตรง ผู้สอนเป็นวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถ และเป็นผู้ประกอบการในอาชีพนั้น ๆ ให้ความสำคัญต่อการประเมินผลการจบหลักสูตรที่เน้นทักษะ ความสามารถ และการมีผลงาน ชิ้นงาน ที่ได้มาตรฐานออกสู่ตลาดได้ การพัฒนาหลักสูตรอาชีพ จึงต้องปรับใหม่โดยการพัฒนาให้ครบวงจร ประกอบด้วย ช่องทางการประกอบอาชีพ ทักษะของอาชีพ การบริหารจัดการ และโครงการอาชีพพร้อมแหล่งเงินทุน และให้ผู้เรียนที่เรียนจบจากหลักสูตรอาชีพมีความมั่นใจว่าจะสามารถประกอบอาชีพสร้างรายได้ ได้อย่างแท้จริง จึงขอให้สถานศึกษาที่นำหลักสูตรที่ได้พัฒนาแล้วนั้น นำมาคัดเลือกให้เหมาะสมกับความต้องการของพื้นที่ และนำไปอนุมัติใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดมหาสารคาม

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หลักสูตรการสานกระเป๋ากวายนวประดิษฐ์	
ความเป็นมา	๑
จุดประสงค์การเรียนรู้	๑
กลุ่มเป้าหมาย	๑
ระยะเวลา	๑
เนื้อหาหลักสูตร	๑
การจัดการเรียนรู้	๒
สื่อการเรียนรู้	๒
การวัดและประเมินผล	๒
การจบหลักสูตร	๒
เอกสารหลักฐานการศึกษาที่ได้รับหลังจากจบหลักสูตร	๒
การเทียบโอน	๒
โครงสร้างหลักสูตร การสานกระเป๋ากวายนวประดิษฐ์	๓
แบบทดสอบก่อนเรียน	๗
ใบความรู้	๙
แบบประเมินผลงานผู้เรียน	๑๒
แบบทดสอบหลังเรียน	๑๓

หลักสูตร การสานกระเป๋ากลายประติมากรรม จำนวน ๓๕ ชั่วโมง กลุ่มอาชีพพาณิชยกรรมและการบริการ

๑. ความเป็นมา

หัตถกรรมเครื่องจักสานเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนที่สำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน เป็นตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นภูมิปัญญาอันเฉลียวฉลาดของคนในท้องถิ่น ที่ใช้ภูมิปัญญาที่มีอยู่ใน ชุมชนมาประยุกต์ทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีประโยชน์ในการดำรงชีวิต จะเห็นได้ว่าหัตถกรรม เครื่องจักสานมีมานานแล้วและได้มีการพัฒนามาตลอดเวลาโดยอาศัยการถ่ายทอดความรู้จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่น หนึ่ง สะท้อนให้เห็นการเรียนรู้ ความรู้ที่สะสมที่สืบทอดกันมาจากอดีตมาถึงปัจจุบันหรือที่เรียกกันว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้นกระบวนการถ่ายทอดความรู้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่หาภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นคงอยู่ต่อเนื่องและยั่งยืน งานจักสานเส้นหวายเทียม คือ งานศิลปะอย่างหนึ่ง เพราะจะต้องสร้างสรรค์งานที่ออกมาจากจิตใจที่รักในงาน จักสาน จรรโลงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมในท้องถิ่น มีความพยายาม ความฉลาดหลักแหลม ประยุกต์ พัฒนารูปแบบให้ ดีขึ้น เป็นภาชนะใช้สอย มีสีสันสวยงาม คงทน มีความน่าสนใจ เหมาะสำหรับนำไปใช้สอยและเป็นของฝาก สามารถ นำไปประกอบเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพเสริม สร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวได้

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเลือกประเภทของเส้นหวายเทียมมาใช้ในการจักสานผลิตภัณฑ์จากหวายประติมากรรม
๒. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการจักสาน เป็นความรู้ในการสร้างเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพเสริมได้
๓. เพื่อให้ผู้เรียนได้นำวัสดุที่อยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์

๓. กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

๔. ระยะเวลา

ระยะเวลาตลอดหลักสูตร จำนวน ๓๕ ชั่วโมง

๑. ภาคทฤษฎี จำนวน ๑๕ ชั่วโมง

๒. ภาคปฏิบัติ จำนวน ๒๐ ชั่วโมง

๕. เนื้อหาหลักสูตร

การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาอาชีพเพื่อการมีงานทำ กำหนดหลักการไว้ดังนี้

๑. เป็นหลักสูตรที่เน้นการบูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพด้านต่าง ๆ ๕ ด้าน ได้แก่ ศักยภาพ ของทรัพยากรธรรมชาติ ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ ศักยภาพภูมิประเทศและทำเลที่ตั้ง ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตและศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่

๒. เน้นการฝึกปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปประกอบอาชีพให้เกิดรายได้ที่มั่นคง และยั่งยืนในอาชีพ

๓. ส่งเสริมให้มีความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย

๖. การจัดการเรียนรู้

๑. วิทยากรอธิบายพร้อม นำเสนอเอกสาร สื่อ เรื่อง ความสำคัญในการประกอบ อาชีพ และแนวโน้มความเป็นไป ได้ในการประกอบอาชีพจักสาน

๒. ผู้เรียนศึกษาและหาข้อมูล แหล่งเรียนรู้ การประกอบอาชีพจักสาน

๓. วิทยากรอธิบายและสาธิตวิธีการเลือกเส้น และลวดลายของเส้นหวายเทียม

๔. นำเสนอรูปทรง รูปแบบในการจักสานและ การเลือกรูปแบบที่เหมาะสม สำหรับงานจักสาน

๕. วิทยากรอธิบาย สาธิต และให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง วิทยากรตรวจสอบและ แนะนำเพิ่มเติม

๖. วิทยากรอธิบายการคำนวณ ในการทำผลิตภัณฑ์ คำนวณ ต้นทุน ค่าแรง ในแต่ละชิ้นงาน และอธิบายวิธีกำหนดราคา ขาย ชั่วโมง

๗. ปฏิบัติผู้เรียนฝึกคำนวณต้นทุน ค่าแรงในการทำผลิตภัณฑ์ในแต่ละชิ้นงาน และฝึกกำหนด ราคาจำหน่ายโดยให้สอดคล้อง กับราคาตามท้องตลาด

๗. สื่อการเรียนรู้

๑. เอกสารประกอบการเรียนรู้เรื่องความรู้การสานกระเป๋าจากหวายประดิษฐ์

๒. ภูมิปัญญาท้องถิ่น, สื่อบุคคล, วิทยากรผู้ชำนาญด้านการสานกระเป๋าจากหวายประดิษฐ์

๓. เนื้อหาวิชาการสานกระเป๋าจากหวายประดิษฐ์

๔. ใบความรู้เรื่องการสานกระเป๋าจากหวายประดิษฐ์

๕. พบกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๖. อุปกรณ์ประกอบการฝึกทักษะอาชีพ

๘. การวัดและประเมินผล

๑. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร

๒. การประเมินผลระหว่างเรียนจากการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพเพียงพอ สามารถสร้างรายได้

๙. การจบหลักสูตร

๑. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๒. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๓. มีผลงานที่ได้มาตรฐานเป็นที่พึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๑๐. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่จะได้รับหลังจากจบหลักสูตร

๑. หลักฐานการประเมินผล

๒. วุฒิบัตรออกโดยสถานศึกษา

๓. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร

๑๑. การเทียบโอน

หลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้แล้ว สามารถนำผลการเรียนมาเทียบ โอนกับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในสาระการประกอบอาชีพที่ สถานศึกษาได้จัดทำขึ้นได้

โครงสร้างหลักสูตร การสานกระเป๋จากหวายประดิษฐ์

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล	ชั่วโมง	
						ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑. ช่องทางการประกอบอาชีพการสานกระเป๋จากหวายประดิษฐ์	๑.๑ อธิบายความสำคัญในการประกอบอาชีพการสานกระเป๋จากหวายประดิษฐ์ได้ ๑.๒ อธิบายความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการสานกระเป๋จากหวายประดิษฐ์ ได้แก่ การวางแผน และการบริหารจัดการ การหาแหล่งเงินทุน ความต้องการของตลาด และการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ได้ ๑.๓ สามารถจัดหาแหล่งเรียนรู้ได้ ๑.๔สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้	๑ ความสำคัญในการประกอบอาชีพการสานกระเป๋จากหวายประดิษฐ์ ๑.๒ ความเป็นไปได้ในการ ประกอบอาชีพการสานกระเป๋จากหวายประดิษฐ์ ๑.๒.๑ การวางแผนและการบริหารจัดการ ๑.๒.๒ แหล่งเงินทุนและการจัดหาเงินทุน ๑.๒.๓ ความต้องการของตลาด ๑.๒.๔ ช่องทางการจัดจำหน่าย ๑.๓ ศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ และเครือข่าย ที่เกี่ยวข้องของ เครือข่ายกลุ่มการสานกระเป๋จากหวายประดิษฐ์	๑.๑ ศึกษาข้อมูลจาก เอกสาร สื่อต่างๆ สถานประกอบการสื่อของจริง ภูมิปัญญาในชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ ในการประกอบอาชีพที่มีความเป็นไปได้ ในชุมชน ๑.๒ วิเคราะห์อาชีพ จากข้อมูลต่างๆ ๑.๓ ศึกษาดูงานในสถานประกอบการ และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่ตัดสินใจเลือก	๑ . สื่อเอกสารประกอบการเรียนรู้(หลักสูตรวิชาชีพ การสานกระเป๋จากหวายประดิษฐ์) ๒. ภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑. การทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน ๒. ใบความรู้ ๓. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ	๑๕ ชั่วโมง	-

โครงสร้างหลักสูตร การสานกระเป๋จากหวายประดิษฐ์

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล	ชั่วโมง	
						ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๒. ทักษะการประกอบอาชีพ การสานกระเป๋จากหวายประดิษฐ์	๒.๑ สามารถเตรียมการประกอบอาชีพ การสานกระเป๋จากหวายประดิษฐ์	๒.๑อธิบายความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการสานกระเป๋จากหวายประดิษฐ์ได้ ๒.๒ สามารถเตรียมวัสดุในการสานกระเป๋จากหวายประดิษฐ์ได้ ๒.๓ สามารถออกแบบลวดลายกระเป๋ได้ ๒.๔ เข้าใจขั้นตอนในการสานกระเป๋จากหวายประดิษฐ์และสามารถทำการสานกระเป๋จากหวายประดิษฐ์ในทุกขั้นตอนการสานการขึ้นโครงตะกร้า การสานกระเป๋ การตัดเย็บและการเก็บรายละเอียดการตกแต่ง การเป่าให้สวยงาม ๒.๕ สามารถประยุกต์ เป็นกระเป๋แบบต่างๆ ที่สามารถนำไปใช้ได้ อย่างเหมาะสม	๒.๑ ทบทวนความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับชนิดพันธุ์ผักที่จะปลูก ๒.๒ อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ๒.๓ จัดผู้เรียนไปศึกษาดูงานในแหล่งเรียนรู้ชุมชนพร้อมจดบันทึก ๒.๔ จัดทำแผนการเรียนรู้ ๒.๕ ดำเนินการจัดการเรียนรู้และฝึกทักษะอาชีพตามหลักสูตรและตามแผนการเรียนรู้ ๒.๖ ครูและผู้เรียนร่วมกันจัดกระบวนการเรียนรู้ ๒.๗ จดบันทึกผลการเรียนรู้ ๒.๘ ดำเนินการวัดและประเมินผลตามที่หลักสูตรกำหนด ๒.๙ ผู้เรียนปฏิบัติจริง	๑. สื่อเอกสารประกอบการเรียนรู้(หลักสูตรวิชาชีพการสานกระเป๋จากหวายประดิษฐ์) ๒. ภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑. การทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน ๒. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ	-	๒๐ ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร การสานกระเป๋ากลายประดิษฐ์

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล	ชั่วโมง	
						ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๓. การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ การสานกระเป๋ากลายประดิษฐ์	๓.๑ สามารถบริหารจัดการอาชีพการสานกระเป๋ากลายประดิษฐ์ได้ ๓.๒ จัดการการตลาด การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขาย และการบริการได้	๓.๑ การบริหารจัดการอาชีพการสานกระเป๋ากลายประดิษฐ์ ๓.๑.๑ การดูแลรักษาคุณภาพของกระเป๋ากลายประดิษฐ์ ๓.๑.๒ การลดต้นทุนในการผลิตการสานกระเป๋ากลายประดิษฐ์ ๓.๑.๓ การเพิ่มมูลค่าสินค้าการออกแบบการประยุกต์ใช้ ๓.๒ จัดการการตลาด การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขาย และการบริการ ๓.๓ สามารถจัดการความเสี่ยงในการประกอบอาชีพ	๑.๑ ผู้เรียนนำเสนอผลการฝึกปฏิบัติ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับกลุ่ม วิทยากรให้คำแนะนำ ๑.๒ นำเสนอวิธีการเปิดร้านค้าออนไลน์ E-commerce บอกถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการประชาสัมพันธ์ เรียนรู้วิธีการช่องทางการจำหน่าย และกลุ่มผู้เข้าถึงสินค้า	๑ . สื่อเอกสารประกอบการเรียนรู้ (หลักสูตรวิชาชีพการสานกระเป๋ากลายประดิษฐ์) ๒. ภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑. การทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน ๒. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ	๓๐ นาที	-

โครงสร้างหลักสูตร การสานกระเป๋ากลายประดิษฐ์

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล	ชั่วโมง	
						ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๔. โครงการประกอบอาชีพการสานกระเป๋ากลายประดิษฐ์	๔.๑ บอกความสำคัญของโครงการประกอบอาชีพได้ ๔.๒ บอกองค์ประกอบของโครงการได้ ๔.๓ บอกประโยชน์ของโครงการได้ ๔.๔ ดำเนินการวัดและประเมินผล	๔.๑ ความสำคัญของโครงการอาชีพ ๔.๒ ประโยชน์ของโครงการอาชีพ ๔.๓ องค์ประกอบของโครงการประกอบอาชีพ ๔.๔ การเขียนโครงการอาชีพ ๔.๕ การประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพ	๔.๑ จัดให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้เรื่อง ความสำคัญของโครงการประกอบอาชีพประโยชน์ของโครงการอาชีพองค์ประกอบของโครงการอาชีพ ๔.๒ ดำเนินการวัดและประเมินผล	๑. สื่อเอกสารประกอบการเรียนรู้ (หลักสูตรวิชาชีพการสานกระเป๋ากลายประดิษฐ์) ๒. ภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑. การทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน ๒. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ	๓๐ นาที	-

แบบทดสอบก่อนเรียน

๑. ข้อใดคือความหมายของ “ตะกร้าหวายเทียม”

- ก. ตะกร้าที่ทำไว้เพื่อประดับบ้าน
- ข. ตะกร้าที่ทำไว้เพื่อแจกเพื่อนบ้าน
- ค. หวายเทียมคุณภาพดีแข็งแรงทนทานมีรูปทรงสี่เหลี่ยมทรงกลม

๒. หวายเทียมชนิดใดที่นิยมนำมาสานตะกร้า

- ก. หวายเทียมเส้นเหนียวนุ่ม
- ข. หวายเทียมเส้นแบนขนาดหน้ากว้าง ๖,๑๒,๑๕,๑๙,๒๐,๒๒ มม.
- ค. หวายเทียมเส้นเล็กๆบางๆ

๓. ข้อใดคือประโยชน์ของตะกร้าหวายเทียม

- ก. มีความแข็งแรงทนทาน โครงสร้างได้รับการออกแบบอย่างดี
- ข. เป็นรูปแบบแฟชั่นสีสรรหลากหลาย
- ค. เป็นความคิดสร้างสรรค์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

๔. ข้อใดไม่ใช่วัสดุในการสานตะกร้าจากหวายเทียม

- ก. ขวดหวายเทียม
- ข. กรรไกร
- ค. เส้นหวายเทียม

๕. ข้อใดไม่ใช่การจัดเตรียมอุปกรณ์การสานตะกร้า

- ก. การนำเส้นหวายเทียมมาสานขัดกัน
- ข. การวัดขนาดเส้นหวายเทียม
- ค. การตัดเส้นหวายเทียมให้ได้ขนาดตามต้องการ

๖. ข้อใดคือขั้นตอนการสานตะกร้าจากเส้นหวายเทียม

- ก. การนำเส้นหวายเทียมมาสานขัดกัน
- ข. การวัดขนาดเส้นหวายเทียม
- ค. การตัดเส้นหวายเทียมให้ได้ขนาดตามต้องการ

แบบทดสอบก่อนเรียน**๗. ผลลัพธ์ใดที่สร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ในการใช้งาน**

- ก. หมวกกระดาษ
- ข. ขวดแก้วพื้นที่สี่
- ค. ตุ๊กตาเปลือกหอย

๘. ข้อใดเป็นองค์ประกอบของเส้น

- ก. จุด
- ข. รูปทรง
- ค. ช่องจังหวะ

๙. ข้อใดเป็นคุณสมบัติของผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

- ก. หมั่นซักถามผู้รู้
- ข. กล้ายอมรับความจริง
- ค. ฝึกเลียนแบบทำมาก่อน

๑๐. ข้อใดเป็นลักษณะเด่นของงานผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

- ก. งานประดิษฐ์
- ข. งานที่ต้องใช้ฝีมือ
- ค. งานของท้องถิ่น

ใบความรู้

การสานตะกร้าจากเส้นหวายเทียม

งานจักสานเส้นหวายเทียม คือ งานศิลปะอย่างหนึ่ง เพราะจะต้องสร้างสรรค์งานที่ออกมาจากจิตใจที่รักในงานจักสาน จรรโลงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมในท้องถิ่น มีความพยายาม ความฉลาดหลักแหลม ประยุกต์ พัฒนา รูปแบบให้ ดีขึ้น เป็นภาชนะใช้สอย มีสีสันสวยงาม คงทน มีความน่าสนใจ เหมาะสำหรับนำไปใช้สอยและเป็นของฝาก สามารถ นำไปประกอบเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพเสริม สร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวได้

ตะกร้าหวายเทียม เป็นหัตถกรรมเครื่องจักสานเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนที่สำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิต ตั้งแต่อดีต มาจนถึงปัจจุบัน เป็นตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นภูมิปัญญาอันเฉลียวฉลาดของคนในท้องถิ่น ที่ใช้ภูมิปัญญาที่มีอยู่ใน ชุมชนมาประยุกต์ทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีประโยชน์ในการดำรงชีวิต จะเห็นได้ว่าหัตถกรรม เครื่องจักสานมีมานานแล้วและได้มีการพัฒนามาตลอดเวลาโดยอาศัยการถ่ายทอดความรู้จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่น หนึ่ง สะท้อนให้เห็นการเรียนรู้ ความรู้ที่สะสมที่สืบทอดกันมาจากอดีตมาถึงปัจจุบันหรือที่เรียกกันว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้นกระบวนการถ่ายทอดความรู้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ทาภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นคงอยู่ต่อเนื่องและยั่งยืน

วิธีการสานตะกร้าจากเส้นหวายเทียม

๑. ขั้นตอนการทำ วางเส้นตั้ง ๑๕ เส้น ตามแนวตั้ง
๒. แล้วนำเส้นนอน ๙ เส้น มาสานขัดกับเส้นตั้ง โดยยกเส้นที่ ๑ แล้วสานสับหว่างกันแน่นให้เส้นแนวนอนชิดกัน
๓. จากนั้นนำเส้นสานทั้ง ๑๕ เส้น มาสานขึ้นไปด้วยด้านบนให้ครบ โดยเราจะเว้นเส้นตั้งเอาไว้ไม่ต้องสานไปจนหมด
๔. ถ้ากลัวเส้นที่สานไว้แล้วจะหลุด ให้พับเส้นที่อยู่ข้างล่างแล้วสอด จะช่วยล็อคเส้นไม่ให้หลุดได้
๕. จากนั้นนับเส้นสานจากข้างบนลงข้างล่าง เส้นที่ ๑๐ แล้วสานสลับกัน
๖. สานเส้นให้ครบทุกเส้นด้านข้างของกระเป่า พอถึงอีกมุม ก็นับเส้นสาน เส้นที่ ๑๖ เหมือนเดิม
๗. สานเส้นจนรอบทั้งใบ แล้วสอดเส้นตามลายแนวนอน ให้ครบทุกเส้น
๘. จากนั้นใช้เส้นเก็บขอบปาก มาทาบลงบนปากกระเป่า แล้วพับเส้นด้านในลงมาทับเส้นเก็บปากอีกที พับเก็บให้รอบทั้งใบ
๙. พอทำจนครบรอบ พับเส้นที่อยู่ด้านนอกลงมาทับเส้นเก็บขอบปากอีกครั้ง เป็นอันเสร็จการเก็บขอบปากกระเป่า
๑๐. สอดเส้นที่เหลือให้ยาวประมาณ ครึ่งกระเป่า แล้วตัดเส้นให้สวยงาม ห้ามเห็นปลายเส้นโผล่ออกมานอกตัวงาน
๑๑. จากนั้นมาถึงขั้นตอนการทำหู ใช้ทั้งหมด ๓ เส้น โดยพับเส้นไขว้ด้านบนไปใต้เส้นหลักแล้วพับเส้นไขว้ด้านล่างประกบให้เท่ากัน พับไปเรื่อยๆ ความยาว ๓๕ cm.
๑๒. ขั้นตอนสุดท้ายใส่หูกระเป่า สอดเส้นของหูกระเป่าทั้งสามเส้นลงไปในช่วงของปากกระเป่า โดยจะให้แคบหรือกว้างก็ตามต้องการ
๑๓. เส้นตรงกลางสอดลงมาถึงก้นกระเป่าแล้วตลบเส้นทำเป็นดอกเพื่อความแข็งแรงของหูกระเป่า
๑๔. ส่วนเส้นไขว้ที่เหลืออีก ๒ เส้น พับตลบออกไปด้านข้าง เพื่อทำเป็นดอกให้สวยงาม ตัดเส้นเก็บงานให้เรียบร้อย

ช่องทางการประกอบอาชีพ

- ๑.๑ ความสำคัญในการประกอบอาชีพ
- ๑.๒ แนวโน้มความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ
- ๑.๓ แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ

ทักษะพัฒนาอาชีพ

- ๒.๑ การเตรียมเส้นหวายเทียมเพื่อจักสาน
- ๒.๒ รูปทรง/ลวดลายผลิตภัณฑ์ของงานจักสานเส้นหวายเทียม
  - ๑) การสานตะกร้าจากเส้นหวายเทียมเบื้องต้น
  - ๒) การสานตะกร้าขอบไม้ไผ่ลวด
  - ๓) การสานตะกร้าขอบลวดสี่เหลี่ยม - ทรงกลม

การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ

- ๓.๑ การคิดราคาต้นทุนและการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน
- ๓.๒ การขายและการส่งเสริมการขาย

การเตรียมอุปกรณ์

- ๑.เส้นหวายเทียม(เลือกสีที่ต้องการ)
- ๒.กรรไกร
- ๓.สายวัด/ไม้บรรทัด
- ๔.เชือกฟาง

วิธีสานตะกร้า(เล็ก)

๑. ตัดเส้นหวายเทียม ๒๐ เส้น แบ่งเป็นเส้นกว้าง ๒๐ นิ้ว ๗ เส้น เส้นยาว ๒๐ นิ้ว ๗ เส้น เส้นสูง ๒๐ นิ้ว ๖ เส้น (ความยาว,ความกว้าง และจำนวนเส้นขึ้นอยู่กับขนาดของตะกร้า)
๒. ตัดปลายให้เป็นมุมเฉียงไว้สอดทุกเส้น
๓. วางเส้นตั้งตามแนว ๗ เส้น แล้วนำเส้นนอน ๗ เส้น มาสานขัดกัน โดยยกเส้นที่ ๑ สานสลับกันจนครบ (ให้ชิดกันทุกเส้น)
๔. นำเชือกฟางมาผูกสอดเส้นหวายเทียมที่สานแล้วไว้ ทำให้เส้นพลาสติกยาวเหลือเท่ากันทั้ง ๔ ด้าน
๕. นำเส้นพลาสติก ๖ เส้น ที่เตรียมไว้มาสานสลับกันตามแนวนอนรอบที่ ๔ ด้านให้ครบทั้ง ๕ เส้น นำอีก ๑ เส้นมาเก็บขอบปาก แล้วพับเส้นด้านในมาทับเส้นปากพับเก็บให้รอบทั้งใบ พอทำจนครบพับเส้นที่อยู่ด้านนอกลงมาทับเส้นเก็บขอบปากอีกครั้งสอดเส้นที่เหลือให้ลึกประมาณครึ่งตะกร้าแล้วตัดให้สวยงาม

วิธีสานหุตะกร้า

- ๑.ตัดเส้นหวายเทียมยาว ๒๔ นิ้ว ๑ เส้น แบ่งเป็น ๔ เส้น
- ๒.พับเส้นด้านซ้ายลวดไปใต้เส้นหลัก แล้วพับเส้นด้านขวาประกบกัน พับไปเรื่อยๆตามความยาวที่ต้องการ
- ๓.สอดเส้นหุตะกร้าทั้ง ๔ เส้น ลงไปในช่องปากของตะกร้าสอดตามลายตลบ

ประโยชน์ของตะกร้าจากเส้นหวายเทียม

๑. มีความแข็งแรงทนทาน โครงสร้างได้รับการออกแบบอย่างดี
  ๒. ผลิตด้วยวัตถุดิบสูตรพิเศษเพื่อให้มีความสามารถในการรับน้ำหนัก และทนแรงกระแทกได้ดีเยี่ยม
  ๓. มีอายุการใช้งานยาวนาน สามารถรับน้ำหนักได้ดีเยี่ยม
  ๔. มีหลายรูปแบบ ทนต่ออุณหภูมิร้อน/เย็นจัด/กรด/ด่างและสภาวะแวดล้อมได้ดี
  ๕. ทำความสะอาดง่ายไม่ดูดความชื้น ปลอดภัย/ตะปู
  ๖. ไม่เก็บความสกปรกหรือซังน้ำจึงง่ายต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษา ประหยัดเวลาและคุ้มค่า
- ได้อนุรักษ์ธรรมชาติ

แบบประเมินผลงานผู้เรียน

ชื่อ – สกุล.....

หลักสูตร..... กลุ่ม.....

คำชี้แจง : ให้วิทยากรประเมินผลงานของผู้เรียนตามหัวข้อที่กำหนดให้

ประเด็นที่ประเมิน	คะแนนประเมิน (๑๐ คะแนน)
๑. ความรู้ความเข้าใจเนื้อหาสาระ (๒๐ คะแนน)	
๑.๑ ทดสอบความรู้ความเข้าใจ	
๑.๒ สอบถามความรู้ความเข้าใจ	
๒. ทักษะการปฏิบัติ (๔๐ คะแนน)	
๒.๑ สังเกตการณ์ปฏิบัติในระหว่างการเรียนรู้การจัดกิจกรรม	
๒.๒ ประเมินโดยให้สาธิต	
๒.๓ แสดงขั้นตอนวิธีการปฏิบัติ	
๒.๔ ประเมินจากกระบวนการมีส่วนร่วม	
๓. คุณภาพผลงาน ผลการปฏิบัติ	
๓.๑ สังเกตผลงาน	
๓.๒ ตรวจสอบผลงาน	
๓.๓ มีความคิดสร้างสรรค์	
๓.๔ ผลการปฏิบัติว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่	
รวมคะแนน (๑๐๐ คะแนน)	

หมายเหตุ การประเมินผลการจบหลักสูตรอาจดำเนินการได้ ดังนี้

- การประเมินระหว่างเรียน และเมื่อจบหลักสูตร
- ประเมินครั้งเดียวก่อนจบหลักสูตร

ทั้งนี้ เกณฑ์การจบหลักสูตร จะต้องได้คะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ จึงจะผ่านเกณฑ์การประเมิน

ลงชื่อ

(

วิทยากร

)

แบบทดสอบหลังเรียน

๑. ข้อใดไม่ใช่วัสดุในการสานตะกร้าจากหวายเทียม

- ก. ขวดหวายเทียม
- ข. กรรไกร
- ค. เส้นหวายเทียม

๒. ข้อใดไม่ใช่การจัดเตรียมอุปกรณ์การสานตะกร้า

- ก. การนำเส้นหวายเทียมมาสานขัดกัน
- ข. การวัดขนาดเส้นหวายเทียม
- ค. การตัดเส้นหวายเทียมให้ได้ขนาดตามต้องการ

๓. ข้อใดคือขั้นตอนการสานตะกร้าจากเส้นหวายเทียม

- ก. การนำเส้นหวายเทียมมาสานขัดกัน
- ข. การวัดขนาดเส้นหวายเทียม
- ค. การตัดเส้นหวายเทียมให้ได้ขนาดตามต้องการ

๔. ข้อใดคือความหมายของ “ตะกร้าหวายเทียม”

- ก. ตะกร้าที่ทำไว้เพื่อประดับบ้าน
- ข. ตะกร้าที่ทำไว้เพื่อแจกเพื่อนบ้าน
- ค. หวายเทียมคุณภาพดีแข็งแรงทนทานมีรูปทรงสี่เหลี่ยมทรงกลม

๕. พลาสติกชนิดใดที่นิยมนำมาสานตะกร้า

- ก. หวายเทียมเส้นเหนียวนุ่ม
- ข. หวายเทียมเส้นแบนขนาดหน้ากว้าง ๖,๑๒,๑๕,๑๙,๒๐,๒๒ มม.
- ค. หวายเทียมเส้นเล็กๆบางๆ

แบบทดสอบหลังเรียน

๖. ข้อใดคือประโยชน์ของตะกร้าหวายเทียม

- ก. เป็นรูปแบบแฟชั่นสีสันทากหลาย
- ข. มีความแข็งแรงทนทาน โครงสร้างได้รับการออกแบบอย่างดี
- ค. เป็นความคิดสร้างสรรค์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

๗. ผลิตภัณฑ์ใดที่สร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ในการใช้งาน

- ก. หมวกกระดาษ
- ข. ขวดแก้วเพ้นท์สี
- ค. ตุ๊กตาเปลือกหอย

๘. ข้อใดเป็นองค์ประกอบของเส้นหวายเทียม

- ก. จุด
- ข. รูปทรง
- ค. ช่องจังหวะ

๙. ข้อใดเป็นลักษณะเด่นของงานผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

- ก. งานประดิษฐ์
- ข. งานที่ต้องใช้ฝีมือ
- ค. งานของท้องถิ่น

๑๐. ข้อใดเป็นคุณสมบัติของผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

- ก. หมั่นซักถามผู้รู้
- ข. กล้ายอมรับความจริง
- ค. ฝึกเลียนแบบทำมาก่อน

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

๑. ค
๒. ข
๓. ก
๔. ก
๕. ข
๖. ค
๗. ก
๘. ข
๙. ก
๑๐. ข

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

๑. ก
๒. ข
๓. ค
๔. ค
๕. ข
๖. ข
๗. ก
๘. ข
๙. ข
๑๐. ก